

Cuvântarea

P. Sf. Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa la deschiderea adunării eparhiale din 6 Mai 1934.

Hristos a înviat!

Onorată Adunare Eparhială!

Minunată întocmire s'a făcut când s'a dispus ca adunările noastre eparhiale anuale să se țină la Dumineca Samarinenței. Precum femeia samarineancă dela etapa de vrăjmășie față de Iisus, a ajuns până la etapa de acțiune, predicând pe Iisus, așa trebuie noi să urmărim în evoluția vieții eparhiale, acea dezvoltare care să încunune plecarea noastră în fata lui Iisus mărturisind: Domnul meu și Dumnezeuul meu!

Să privim realitatea în față. După războiul mulți filii ai neamului nostru au refuzat Evanghelia lui Iisus, iar alții s'au dus la isvoare streine, cum a făcut samarineanca refuzând să dea apă lui Iisus. Când Iisus ne cere jertfă, noi ne-am îngrădit în cetatea egoismului materialist. Individualismul raționalist, lacom și rapace, a adus nota lipsei de respect către tradițiile trecutului, nerespectarea sfînteniei vieții familiare.

Dar femeia samarineancă dela vrăjmășie trece la curiozitate ascultând pe Iisus, căci femeia zice către Domnul: „Cum tu ești oare mai mare decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat să bem din fântâna aceasta”? Tot astfel ascultă pe Iisus și filii neamului după starea de vrăjmășie sau indiferență și ascultându-L cred în El, recunoscându-L stăpân a toate călăuzitor și mântuitor.

Samarineanca nu s'a mulțumit să creadă în Iisus ci s'a dus în cetate și L-a vestit pe Domnul. Ea nu s'a mulțumit să creadă singură,

ci a chemat și pe alții la Iisus. Așa au făcut și mulții filii ai neamului: L-au ascultat, L-au recunoscut și închinat Lui.

Pentru creștinii de azi, dintre cari mulți privesc neconținut la orologiu, în timpul slujbei divine, aceste trei mari condiții se cer: să asculte pe Iisus, să-L recunoască și să se închine Lui, căci altcum nu pot trăi după învîntura Lui! Numai așa vom cunoaște pe Domnul vieții, numai așa ne vom minuna de ceea ce El a făcut.

Și azi se întoarce către noi și azi se aude cuvântul Său. Și privirea și cuvântul Său reprezintă căldura și lumina. Ori câte blocuri de gheață ne-ar încinge sufletul, când Mântuitorul nostru ar apare, totul s'ar topi și ar face ca în lume să circule torentul de viață.

În inima iubitului nostru suveran s'a ivit Hristos Domnul, când la investirea episcopilor de Huși și Caransebeș, a spus cuvinte de aur și neperitoare.

În noua voastră demnitate, să aveți înaintea minții înțeleptele cuvinte ale Apostolului Pavel către Corinteni: „Toate limbile omenești și îngerești de le-ai vorbi, dacă nu am dragoste, m'am făcut aramă sunătoare sau cîmbal gălăgios. Și dar prorocesc dacă aș avea și tainele toate le-aș cunoaște, și ori și ce știință, și de aș avea credință atât de multă să mut munții din loc: dacă nu am dragoste nimic nu sunt”.

Această dragoste este temelie pe care stă clădită biserica lui Hristos. Aceasta este deci și temelie pe care trebuie să se rezime și misiunea Voastră.

Credința strămoșească, ca să devie din nou adevărat mântuitoare, ca să devie sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebuie să depășească zidurile bisericilor clădite de om, să pătrundă în cele mai trufașe palate ca și în

cele mai umile colibe și acolo să se culbărească puternic, în acea biserică clădită de Dumnezeu — inima oamenilor.

Motorul ce trebuie pus în mișcare de slujbașii Domnului este tocmai acea „dragoste” de care vorbește marele apostol.

Pe lângă formele de exteriorizare, atât de frumoase și de adânci ale Sfintei noastre biserici ortodoxe, trebuie printr'un apostolat de fiecă clipă, să cucerim cetatea interioară a fiecărui individ. Când voi și toți slujitorii altarului, pe cari îi veți îndruma, vor reuși pe deplin în această operă, atunci vom putea fi mândri, că am reușit să dobândim pentru Stăpânul nostru de sus o victorie definitivă asupra păcatelor vremurilor.

Cu cât preoții vor cuceri astfel sufletul fiecărui parohii, cu atât vom vedea răspândindu-se pe întinderea României lumina strălucitoare a bucuriei, lumina orbitoare a binelui.

Iată minunată zugrăvire a necesității progresului în Biserică, iată cuvintele profetice spuse de suveranul țării.

Spre această înălțare a bisericii noastre s'au nizuț în viața lor marii defuncți ai neamului și ai Bisericii: episcopul Iosif al Caransebeșului, Ion Gh. Duca și Vasile Goldiș.

Despre episcopul Iosif va spune cuvintele necesare fratele în Domnul, P. Sf. episcop de Caransebeș. Alci amintim, că Ion Gh. Duca a fost o mare figură culturală și politică a țării, animator al cooperăției, și al tuturor problemelor economice, ca spirit schinteetor a scris în materia de politică externă. A fost ministru de Culte și Instrucție ministru de Domenii și de Externe.

A iubit biserica și a lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat în umbra unui lăcaș de închinare.

Vasile Goldiș a iubit neamul și Biserica sa națională ortodoxă, a ajutat eparhia Aradului cu fapta și cuvântul sufletului, a voit să se așeze în corturile dreptilor și acolo se odihnește, căci numai pentru înălțarea Bisericii și neamului a muncit. Era un apostol laic, nu era preot dar avea suflet de preot și când vorbea la congresele preoțești vorbea ca un preot. Nimeni nu a spus ca dânsul marele adevăr, că după împlinirea idealului național, trebuie să împlinim idealul religios.

Dumnezeul Duhurilor să așeze sufletele lor în loc luminat, în loc de odihnă, în loc de verdeață, de unde a fugit toată durerea, în tristărea și suspinarea.

Noi nutrim nădejdea, că Dumnezeu ne va mai da oameni de talia lor, cari ne vor ajuta

pe noi să luptăm în contra indiferentismului, căci un mare bărbat de stat al nostru a spus, că primejdia la noi consistă nu atât în lipsa de oameni, cât mai mult în oameni, cuprinși de indiferentism.

Mulți nu mai aud glasul clopotului care-l cheamă la rugăciune și alte îndatoriri creștinești și trec pe lângă sf. Biserică foarte nepăsători, îndreptându-și pașii către alte locuri, de cele mai multe ori otrăvitoare de suflete. Alții vin la biserică numai când au o haină de înoț sau cu gândul să vadă din ale modei, să audă un cor, sau o predică frumoasă și să mai omoare timpul.

În sfârșit alții intră aci parcă din tot sufletul. Dar să-i vezi și pe aceștia: ei fac câte o sf. cruce ca val de lume; nu mai sărută sf. icoană după regulă, se așează pe un scaun sau în strană, fără să mai îngenunche la sf. Evanghelle sau la alte momente sfinte din timpul sfintei liturghii. Ce să mai pomenim și pe acei cari socotesc mergerea la sf. Biserică pierdere de timp, ocupațiile lor socotindu-le mult superioare. Noi nu vom decepționa, ci vom lupta împotriva indiferentismului. Vom fi îndrumători de fiecă clipă al tuturor spre Hristos, fără de care nu putem face nimic.

Vă cerem concursul și bunăvoința, cari ne trebuiesc și mai ales vă cerem mai multă iubire pentru preoțimea mea, care muncește făcându-și datoria.

Vă asigurăm, că ne vom ruga pentru sănătatea Domniilor Voastre și vom fi recunoscători pentru tot ceea ce faceți spre slava lui Dumnezeu și a sfintei Sale Biserici.

Sub asemenea auspicii Biserica noastră va căuta ca să aibe o preoțime, care dela altar să aibă toate satisfacțiile și bucuriile. În acest scop am scris eu zece meditații pe seama preoțimii sub titlul: „Aprindeți darul lui Dumnezeu”.

Trebuie să ne dăm seama de realitate, ca să putem îndruma spre culmi generația nouă. În mijlocul unui materialism economic acaparator, sub auspiciile unui egoism vandalist, Biserica alături de cărmuitorii statului, trebuie să fie la datorie de a îndemna și pe creștini să-și facă datoria către Stat.

Biserica are din punct de vedere moral situație ușoară: ea poate pune tuturor în față valoarea și calitatea civilizației de azi: aceasta civilizație prin latura ei tehnică și materialistă nu mai salvează și ca să poată face aceasta, are nevoie de un nou puls de viață prin Biserică. Dar Biserica și preoții se luptă cu marea grijă materială și astfel nu are situație de a

putea înfăptui tot ceea ce vremurile noi: Vrem progres, dar fără jertfe nu se poate realiza.

Totuși nu pierdem optimismul, ci mergem înainte, știind, că energiile și rezervele de spiritualitate ale Bisericii sunt inepuizabile.

Cu aceste cuvinte deschid sesiunea actuală a Adunării eparhiale.

Chemarea intelectualilor în ziua de azi.

Discursul Prea Sf. Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa la deschiderea ședinței festive a Adunării Eparhiale ținută la 6 Maiu 1934 pentru comemorarea lui Dr. Alexandru Mocioni.

Eparhia noastră a Aradului comemorează pe marele creștin ortodox și marele român Alexandru Mocioni, ca generația de azi să aibe pilde spre a se lupta împotriva mecanizării și abrutizării vieții, dându-i distincția cea mai înaltă. Căci precum natura atunci este mai măreață, când saltă'n lumină și sufletul omenesc atunci este la înălțime, când el în urma înzestrării sale spirituale a ajuns la o atitudine ce depășește hotărîrea de o clipă.

Aici văd eu chemarea intelectualului ortodox român de azi! Un tânăr ca și un intelectual mai în vârstă trebuie să aibe înaintea sa conștiința unei direcții de viață și să nu se mulțumească cu o simplă conformare în fața cazurilor concrete ale vieții. Ne trebuiesc intelectuali cari să participe activ la îndrumarea sufletului românesc și să jertfească pentru el, căci nu ajunge ca cineva să fie un bun teolog, literat, penalist, filosof, ci trebuie ca el să aibe atitudinile și gândirea lui să îndrumeze curente de idei și să releve motive de luptă biruitoare în senzul principiilor creștine ale vieții.

Pentru noi nu poate fi indiferent ce anume direcții ia politica și cultura românească, ce anume educație se face și ce anume curente frământă spiritul public al țării. Nu este indiferentă calitatea principiilor morale și intelectuale pentru noi. Problemele mari ale timpului cer să avem atitudine, căci dacă odinioară Plato a scris «Republica», inspirat de realitățile timpului și noi trebuie să fim seama de ele.

În locul intelectualului orgolios dar necredincios, care prin replici meșteșugite voeste să evadeze din cercul principiilor divine vecinice,

scuzându-și sufletul ticăloșit de egoism, voim să creiem apologia jertfei pentru binele public.

Căci altcum ne-am bate joc de frumusețile și bogățiile țării pe cari le-au cântat nu numai strămoșii, ci și străinii.

Să fim vrednici de Romanii, cari Daciei i-au dat numele de Dacia Felix.

Să fim minte că Miron Costin zicea despre țara noastră: «n'o întreci nici tu Egipte, cu întreaga ta fală».

Să preaslăvim pe soldatul erou care în războiul mondial zicea în Moldova: «să mă așezați în jărâna străbună cu capul spre Argeș».

Să fim minte că, pe vremea când alții năvăleau în hoarde dinspre răsărit și se închinau la idoli, noi aveam aici o vechime multimilenară și ne închinam crucii lui Hristos. Înaintea noastră pe aceste plaiuri au fost numai pământul și cerul.

Dar noi am împrumutat și altora cu multă dărnicie pe unii dintre cei mai mari oameni cu cari se fălesc:

Ungurilor le-am dat pe cel mai mare general, Iancu Uniade; pe cel mai mare rege, Matei Corvinul; pe cel mai mare cancelar, Nicolae Valahul.

Rușilor le-am împrumutat pe cel mai mare metropolit, Petru Movilă; pe cel dintâiu călător și diplomat în extremul orient, spătarul Milescu și pe întemeietorul poeziei satirice, Antioh Cantemir.

Bulgarilor le-am dat pe primii luptători pentru renașterea națională, între cari scriitorul Slaveicov; le-am tipărit prima carte în limba lor; le-am dăruit independența prin strălucitele biruințe ale dorobanților români dela Grivița și Plevna. Le-am dat în acelaș timp adăpost spre a-și organiza acțiunea de eliberare și de a-și ține la Galați și Brăila cele dintâi ședințe ale Academiei lor.

Nu mai vorbim de Sârbi cărora le-am dăruit miniștri și primminiștri, sau de Greci cărora le-am dat cu dărnicie eroi (Coletii, Boșari, etc.), poeți și mecenaji.

Dacă am dat altora, însemnează că am avut mulți oameni de frunte. Am fost neam bogat în fapte, în oameni și în suflet.

Dovadă este și viața marelui român și ortodox creștin Alexandru Mocioni, pentru a cărui prăznuire ne-am adunat aici. Salutând în mijlocul nostru pe un distins descendent al său pe Excelența Sa Dl. Antoniu Mocioni, deschid ședința festivă a Adunării noastre eparhiale.

Sumarele

sesiunii ordinare din anul 1934 a Adunării Eparhiale ținută în 6—8 Maiu 1934.

Ședința I

ținută la 6 Maiu 1934, începând cu orele 12 din zi.

Președinte: P. S. Sa Episcopul Eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa.

Secretar: Dr. Nicolae Popovici.

1. Sesiunea ordinară din anul 1934 a Adunării Eparhiale din Eparhia ort. rom. a Aradului convocată de P. S. Sa Episcopul Eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa cu adresa de convocare Nr. 2867/1934 din 18 Aprilie 1934 (Anexa A) pe ziua de 6 Maiu 1934 s'a deschis cu următoarea solemnitate:

La orele 9 a. m. s'a celebrat în biserica catedrală Sf. Liturghie, împreună cu Chemarea Duhului Sfânt, la care au asistat Onorații membrii ai Adunării Eparhiale.

2. La orele 12 din zi membrii Adunării Eparhiale s'au întrunit în sala Festivă a Academiei Teologice din Arad, rânduită drept local, unde să se țină ședințele Adunării Eparhiale.

3. P. Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa, prezentându-se în localul Adunării și ocupând scaunul prezidial rostește o cuvântare (publicată în altă parte a revistei noastre).

Adunarea Eparhială primește cuvântarea P. Sf. Sale cu vii aclamații.

4. Secretar al ședinței se desemnează: Dr. Nicolae Popovici.

5. Citindu-se apelul nominal, se constată prezența următorilor deputați: Dr. Alămoreanu Ioan, Andru Gherasim, Ardelean Teodor, Dr. Balta Coriolan, Dr. Beleş Eugen, Dr. Botiș Teodor, Dr. Cioban Aurel, Dr. Cioban Pompiliu, Dr. Cioroianu Ștefan, Dr. Ciuhandu Gheorghe, Cosma Mihalu, Dr. Coțlolu Romul, Crișan Ascaniu, Dârlea Pavel, Dorca Savu, Dr. Drincu Ioan, Georgea Ioan, Dr. Gheorghievici Lucian, Givulescu Procopiu, Dr. Horga Alex., Dr. Iancu Adam, Dr. Iancu Cornel, Ioanovici Gheorghe, Lazar Constantin, Lungu R. Ștefan, Mager Traian, Marșleu Petru, Mateescu Ștefan, Dr. Mircu Vasile, Mocioni Antoniu, Morușca Pollicarp, Muscan Dimitrie, Păcățeanu Mihalu, Dr. Petica Petrița, Piso Ioan, Dr. Popovici Nicolae, Puticiu Iuliu, Răfiroiu Remus, Sârbu Petru, Secula Axentie, Seculin Tr. Sava, Dr. Sevlci Tiberiu, Dr. Startău Pavel, Dr. Tiucra

Patrachie, Trifu Ioan, Dr. Ungureanu Benedict, Vățian Traian, Dr. Veliciu Emil.

Fiind prezenți 48 de deputați Inaltul Prezidiu declară că Adunarea Eparhială, în înțelesul Regulamentului intern, este capabilă de a aduce hotărâri valide.

6. Inaltul Prezidiu propune să se expedieze M. Sale Regelui următoarea telegramă omagială:

MAJESTĂȚII SALE REGELUI CAROL II
București.

Reprezentanții preoțimei și credincioșilor din Eparhia Aradului întruniți în Adunare Eparhială cu supunere exprimă Majestății Voastre cel mai adânc devotament de alipire și iubire.

† Grigorie

Episcopul Aradului.

Adunarea Eparhială primește propunerea cu vii aclamații.

7. Se prezintă actele intrate la Adunarea Eparhială și anume:

Nr. 3117/1934. Raportul general al Consiliului plenar pe anul 1933.

Nr. 3000/1934. Raportul special al Consiliului eparhial, secția bis., prin care transpune Statutele fondului „Ajutorului preoțesc” spre aprobare.

Apelul preotului Nicolae Crășmariu în chestiunea fondului „Ajutorului preoțesc”.

Se dau Comisiunii organizatoare.

Nr. 2863/1934. Raportul general al Consiliului eparhial, secția administrativă bisericească despre gestiunea anului 1933.

Nr. 4294/1933. Raportul special al Secției culturale a Consiliului eparhial în chestiunea sistematizării postului de misionar eparhial.

Se dau Comisiunii bisericesti.

Nr. 2985/1934. Raportul general al Consiliului eparhial, Secția Culturală, despre gestiunea din 1933.

Nr. 4309/1933. Raportul special al Consiliului eparhial, Secția culturală, în chestia chirilor pentru edificiile școlare.

Nr. 4293/1933. Raportul special al secției culturale a Consiliului eparhial cu privire la statistica sectarilor.

ad. Nr. 4298/1933. Raportul special al secției culturale a Consiliului eparhial, prin care înaintează Statutele Caselor culturale.

Nr. 6881/1933. Raportul special al Consiliului eparhial, secția culturală, despre activitatea Asociației Clerului „Andrei Șaguna”.

Nr. 3122/1934. Raportul special al Consiliului eparhial, secția culturală în chestia școlii normale „Dimitrie Țichindeal”.

Nr. 3126/1934. Raportul special al Consiliului eparhial, secția culturală cu privire la adaptarea Statutelor Soc. „Sf. Gheorghe”.

Se dau Comisiunii culturale.

Nr. 3148/1934. Raportul general al Consiliului eparhial, secția economică, despre gestiunea anului 1933.

Nr. 3147/1934. Raportul special al Consiliului eparhial, secția economică, despre conturile de gestiune a fondurilor și fundațiilor eparhiale.

Nr. 3297/1934. Bugetul Consiliului eparhial pe anul 1934.

M. Nr. 6145/1933. Raportul special al Consiliului eparhial plenar despre cumpărarea casei din Arad, Bulev. Regina Maria No. 16.

M. Nr. 4901/1933. Raportul special al Consiliului eparhial plenar despre zidirea unei case nouă pe Intravilanul din Arad, str. Barițiu Nr. 27.

Nr. 2991/1934. Raportul special al Consiliului eparhial, secția economică, cu privire la oferta făcută de Banca „Victoria”, pentru rescumpărarea depunerilor fondurilor eparhiale.

Se dau Comisiunii economice.

Nr. 3025/1934. Raportul special al Consiliului Eparhial plenar despre alegerea câte unui deputat mirean în circumscripțiile rămase vacante: Pecica și Buteni.

Dr. Mihailu Mărcuș prezintă credenționalul său de deputat mirean ales în circumscripția Buteni.

Se dau Comisiunii de validare.

Petiția preoților Avram Giurgiu din Rădești și Nicolae Toma din Cil în chestiunea încasării birului preoțesc prin organele administrative.

Se dă Comisiunii petționare.

8. Se prezintă cererile de concediu ale deputaților: Dr. Teodor Băbuția, Iosif Goanță, Fabriciu Manuilă, Dr. Mihailu Mărcuș și Dr. Ioan Ursu pentru întreaga durată a sesiunii. Concediile cerute se acordă.

9. Deputatul Ioan Georgia propune, ca în locul din Comisiunea organizatoare a Adunării Eparhiale devenit vacant prin decedarea lui Vasile Goldiș să se aleagă deputatul Dr. Cornel Iancu.

Adunarea Eparhială alege cu aclamație pe Dr. Cornel Iancu, membru în comisia organizatoare.

10. Terminându-se ordinea de zi a ședinței prezente, Înaltul Prezidiu anunță că, împlinindu-se 25 de ani dela trecerea la cele eterne a marelui creștin ortodox și marelui român Dr. Alexandru Mocioni, Adunarea Eparhială va ține azi la orele 17 din zi o ședință festivă de comemorare în sala Palatului Cultural.

11. Ședința ordinară următoare se va ținea Luni, 7 Maiu a. c., orele 10 din zi, când se vor pune la ordinea zilei rapoartele comisiunilor Adunării Eparhiale.

12. Înaltul Prezidiu salută între vilie aclamații ale Adunării pe dl. Antoniu Mocioni, maestrul vânătorilor regale, care a binevoit să participe la ședințele Adunării Eparhiale.

Cu aceasta ședința se ridică la orele 13 din zi.

Acest proces verbal s'a citit și verificat în ședința a III-a, ținută în ziua de 7 Maiu a. c. la orele 10 din zi.

Președinte:

† (ss) Grigorie Episcop.

Secretar:

(ss) Dr. Nicolae Popovici.

Ședința a II-a, festivă,

ținută în ziua de 6 Maiu 1934, orele 17 din zi, pentru comemorarea marelui creștin ortodox și marelui român Dr. Alexandru Mocioni, dela a cărui trecere la cele eterne s'au împlinit 25 de ani.

Președinte: P. Sf. Sa Episcopul Eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa, secretar: Dr. Nicolae Popovici.

13. Intrunindu-se în sala festivă a Palatului Cultural membrii Adunării Eparhiale, reprezentanții autorităților și un public numeros, P. Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie

Gh. Comșa deschide ședința festivă rostind cuvântare. (publicată în altă parte a revistei noastre).

Adunarea Eparhială și publicul prezent primește cuvântarea P. Sf. Sale cu vii aclamații.

14. Societatea corală „Armonia” de sub conducerea dlui prof. Ioan Lipovan execută cântarea „Măriți pe Domnul” de Beethoven, ascultată cu plăcere de cei prezenți.

15. Părintele Dr. Teodor Botiș ține o conferință de comemorare, expunând în chip documentat cele mai însemnate momente din viața și activitatea multilaterală, pe teren național, bisericesc, cultural, științific și economic, a marelui dispărut.

Conferința este primită cu vii aplauze de cei prezenți.

16. Societatea corală „Armonia” execută cântările: „Adusu-mi-am aminte” de C. Porumbescu și „Imn religios” de A. Bena, iar dl Constantin Butoiu recitează poezia „Omul” de Grigorian, toate aplaudate de cei prezenți.

17. P. Sf. Sa Părintele Episcop, aducând mulțumită lui Dumnezeu pentru că ne-a învrednicit să comemorăm pe marele dispărut Dr. Alexandru Mocioni, mulțumește tuturor celor cari au colaborat și participat la ședința festivă prezentă. Cu aceasta ședința se ridică la orele 18 și jumătate din zi.

Acest proces verbal s'a citit și verificat în ședința a III-a, ținută în ziua de 7 Mai a. c., orele 10¹/₂, din zi.

Președinte :

† (ss) Grigorie Episcop.

Secretar :

(ss) Dr. Nicolae Popovici.

Adunarea eparhială

Grație marelui spirit organizator și prevăzător al nemuritorului Șaguna, Biserica ortodoxă din România întregită, își ține în fiecare an la Dumineca Samaritencel, adunările eparhiale, în cari Consiliile eparhiale dau seamă despre progresele unui an pe toate terenele: religios cultural, și administrativ. În eparhia Aradului conform unor vechi tradiții, Adunarea eparhială se deschide și își ține ședințele în atmosfera unor evenimente de sărbătoare.

La dimineața zilei de Dumineca Samaritencel, deputații adunării eparhiale s'au dus la sf. Biserică din Arad, unde la ora 9 P. S. Sa episcopul Grigorie a pontificat Sf. Liturghie asistat de arhimandriții Morușca și Sucu consilierii și protopopii, membri ai adunării eparhi-

ale. La priceasnă a predicat cu multă convingere, despre Dumineca Samaritencel în legătură cu însemnătatea zilei I. P. C. Arhimandrit Morușca. Biserica a fost bine cercetată de public. Răspunsurile liturgice le-a cântat corul mixt „Armonia”.

La fine s'a făcut slujba „Chemării Duhului Sfânt”, unde P. S. Sa a invocat binecuvântarea Cerului asupra lucrărilor Adunării eparhiale și a rostit tot în acest sens, a impresionantă rugăciune.

Dela Catedrală deputații au trecut în sala festivă a Academiei teologice, unde fiind invitat să deschidă Adunarea, P. S. Sa a rostit vorbirea plină de idei frumoase, ce o publicăm în fruntea revistei noastre.

După masă la ora 5 s'a ținut o ședință festivă în sala Palatului Cultural, în memoria marelui fruntaș român, care a fost Alexandru Mocioni. De față era și Excelența Sa Antonlu Mocioni și un public numeros. Și aici P. S. Sa a rostit o temeinică vorbire în legătură cu comemorarea lui Alexandru Mocioni, pe care cetitorii o găsesc publicată în acest organ. Apoi părintele Dr. T. Botiș Rectorul Academiei teologice și-a citit conferința pregătită cu multă temeinicie pentru 25 ani dela moartea fruntașului român Alexandru Mocioni. Conferința părintelui Botiș cuprinde în sine părți întregi din istoria luptelor noastre naționale din Ardeal, de 70 de ani încoace. Lumea mai tinăra nu cunoaște această istorie. Pentru acest motiv ar fi folositor ca părintele Botiș să publice această conferință într'o broșură, ca generația tinăra de azi să se inspire din luptele pline de epopee ce purtau înaintașii noștri pentru descătușarea românilor din robia urgurească. Corul „Armonia” a executat mai multe cântări în amintirea lui Alexandru Mocioni.

Una din ședințele următoare, a fost consacrată aproape în întregime memoriei regretatului Vasile Goldiș.

Date mai precise și detaliate, despre decursul ședințelor cititorii noștri, vor găsi în procesele verbale ale ședințelor Adunării eparhiale pe care le publicăm în Biserica și Școala. Aci mai amintim, că ședințele conduse cu multă abilitate de P. S. Sa Episcopul Grigorie, au decurs într'o atmosferă parlamentară, discutându-se toate chestiunile puse la ordinea zilei cu seriozitatea și interesul cuvenit.

Marți la ora 1¹/₂ terminându-și Adunarea agendele, a fost închisă de P. S. Sa printr'o cuvântare bine simțită, în care roagă pe deputații Adunării eparhiale ca fiecare în cercul său de activitate să fie un misionar al Bisericii ortodoxe și sincer ajutător al preoților noștri în chemarea grea ce o au de îndeplinit. În cursul ședințelor deputații au fost oaspeți la masa P. S. Sale părintelui Episcop.

† Ecaterina Ursuț născută Stan.

În ziua de 26 Aprilie a. c. s'a stins din viața pământească venerabila preoteasă Ecaterina Ursuț din Șepreuș. O știam suferindă de vreme mai lungă. Acum bunul Dumnezeu a chemat-o la sine, unde pentru viața ei curată și faptele sale creștinești, va primi odihnă veșnică în ceata dreptilor. Ecaterina Ursuț s'a născut în anul 1863 în comuna Cherechiu, (Caporal Alexa). Tatăl său Teodor Stan, era unul dintre cei mai vrednici preoți ai eparhiei noastre, iar mamă-sa Ecaterina Beleş nepoata vicarului Ierotel Beleş din Oradea, era o femeie manierată și stabilă. Înzestrată cu o temelnică educație, frumoasa fetiță Ecaterina a avut ocazie să cunoască multă lume intelectuală, care se învârtea în casa ospitalieră a părinților săi.

Vasile Goldiș, care era înrudit cu răposata, îi spune într-o scrisoare cu data de 1917, că-și reamintește cu multă plăcere despre calitățile și frumusețea ei.

În anul 1888 Nov. s'a căsătorit cu tânărul candidat de preoție Cornel Ursuț, fiul preotului din Șepreuș. Tinăra păreche se stabilește în această comună unde fiul este ales capelan la tatăl său.

Preoteasa Ecaterina prin firea sa extrem de modestă, și cu sufletul său profund religios, trăește o viață retrasă de mucenică, fapt pentru care creștinii din Șepreuș o stimau și iubeau ca pe-o mamă bună.

Dovadă jalea cu care a fost petrecută la locul ei de odihnă de mii de credincioși din Șepreuș și comunele vecine.

A fost înmormântată în 28 Aprilie, între regretele unanime ale celor ce au cunoscut-o, după 45 ani de viață conjugală.

Rugăm pe bunul Dumnezeu, să așeze sufletul vredniciei preotese Ecaterina Ursuț, în corturile dreptilor, iar soțului său, părintele C. Ursuț rămas văduv, îi trimitem sincere condoleanțe.

Românismul la umbra Crucii.

De Dr. Pompiliu Puticiu
referent județean.

(Continuare.)

Poporul educat în școlile și bisericile românești, la aceste altare de conștiință națională, primea hrana zilnică sufletească, pentruca din el să se înalțe bărbați de seamă, ca Gheorghe Lazăr, întemeietorul de școală românească, metropolitul Andrei Șaguna, Un Rosetti, Cogălniceanu, un Vasile Alexandri, un Ion Brătianu, un Avram Iancu, un Dărie Sturza, Titu

Malorescu, Spiru Haret, Nicolae Filipescu și alții, alții mulți, până în timpurile noastre, talentații verbului scris și vorbit, neînduplecabili luptători ai națiunii noastre.

Din exemplele date se naște convingerea, că bărbații de aceștia nu putea da, decât un popor ca acel românesc, despre care orice ar spune istoricii strelni, nimeni însă nu poate nega, că acest popor român a fost și este religios, evlavios!

Un izvor destul de prețios, ca ex. cităm pe abatele Italian Griselliu, care vizitându-ne astfel ne descrie în lucrarea sa din 1780 asupra istoriei Banatului timișan: „Valahii postesc miercurea și vinerea, iar duminica și în celelalte zile ale săptămânii ei mănâncă carne, dacă nu e timpul postului. Posturile cele mari le țin strict. Nu numai că se mulțumesc numai cu pâine, fasole, mazăre și alte legume, dar unul merg cu înfrânarea atât de departe, încât se îndepărtează și chiar de soțiile lor, ba de orice boală să fie loviți, nici sânge nu lasă a li se slobozi”. Acest Griselliu mai scrie, că: „poporul valah arată respect și venerațiune preoților lor, sărutându-le mâna și chiar și halna”. Apoi, că: „Unul din cele mai frumoase gesturi ale acestei națiuni — scrie el — este că nu pronunță cu așa ușurință numele lui Dumnezeu”.

Evident, un popor crescut în lumina altarului sfânt și la izvorul credinței în Cruce nici nu putea fi altfel. Un popor care dela vîlădică și până la opincă dela Domn și până la cel din urmă clăcaș, era cuprins de cea mai adâncă evlavie nici nu putea fi văzut altfel, decât religios. Istoria confirmă religiozitatea acestor Domni români, căci „Domniile celor două Țări românești, — scrie d. prof. Lupaș, — având prisoselnice mijloace la dispoziție, înțelegeau să eternizeze în biserică și mănăstiri monumentale amintirea vreunei biruințe strălucite. Așa a procedat Basarab cel mare după biruința dela Posada (133) clădind vechea biserică domnească dela Curtea de Argeș, așa Domnul Moldovei, Ștefan cel mare și Sfânt, înălțând după fiecare luptă câte o biserică sau mănăstire de piatră, așa Mihail Viteazul construind la sfârșitul secolului XVI. catedrala metropoliei ortodoxe române la Alba-Iulia”.

(Va urma)

Danii pentru Biserica din Sat Chinez.

Vrei să cunoști poporul și sufletul lui din cutare comună, intră în biserică și vezi cum este provăzută cu cele de lipsă, adică: ornate, câte rânduri sunt și în ce stare, în ce stare cărțile din altar și strană, icoane, odoare sfinte prapori etc., căci acestea sunt icoana păstorului și a turmei sale.

Dacă vrei să știi numele adevăraților fruntași din comună, cearcă listele de danii pentru casa Domnului, căci nu cel ce zice: „Doamne... Doamne...” cu multă vorbărie, e plăcut lui Dumnezeu și este cu adevărat fruntașul comunel, ci cel care face, jertfește din sudoarea feței sale și pentru biserică.

În lumina acestui adevăr fac și eu această modestă dare de seamă despre danile câtorva poporeni din Sat-Chinez, comună cu hotar bun și mare în Inima Bănătuului.

La intrare în comună ești întâmpinat de glasul sonor al clopotului cumpărat de modestul plugar Timotel Rotar cu suma de una sută mii lei.

În biserică și se spune că corul-coriștii, din agoniseala lor au cheltuit zece mii de lei pentru biserică și podoaba ei.

Acești tineri — buni creștini — făcându-s'au pildă și exemplu vrednic de urmat colegilor lor din alte sate.

Poporul trezit la cuvântul preotului, că nu se face, ca slujbele sfinte pentru popor, rege și țară să le săvârșească în ornate zdrențuite, a răspuns cu o colectă solvind câte una sută lei medicul Dr. Seleş, soția preotului Mihallovici, notăreasa Trejica Oprișă, plugarii Dimitrie Chepeșan și Timotel Popovici, apoi Ștefan Simion și Ștefan Băbău cu câte 60 lei, Petru Băbău, Ilie Crăciunescu, Emilia Ciavin și Eva Stevin cu câte 40 lei, Cosma Dimitrievici lei 30, Tadi Andrei, Adrian Doboș, Sima Giurici, Mița Ivanov, Pavel Ciavin, Pavel Bichiș, Toma Bucur, Nicolae Ciavin, George Crăciunescu, Catița Popovici, Streda Crăciunescu, Nata Tanașcu, Gheorghe Grecu, Nestor Ienovan, Traian Păuș, și Ilie Păuș câte 20 lei, și Dimitrie Udoi 10 lei, din care colectă s'a cumpărat șofa de lipsă pentru un rând de ornate pe care le-a cusut Hermina Rotariu și s'a compactat Evanghelia și liturghierul în argint, colecta nu s'a închis căci așteaptă și pe ceilalți frați — cât mai mulți să jertfească din prisosul muncii lor pentru casa Domnului. Paralel cu aceasta colectă semuăm încă câteva danii: inv. Streda Crăciunescu 200 lei pentru Evanghelia Jica Sobotelean plătește 100 lei pentru argătarea unei cruci de pe prestol, tot așa Lazar Petrișor și Tadi Andrei câte 200 lei pentru aurirea altei cruci.

Mulțumesc și pe calea aceasta celor ce cu dragă inimă au jertfit și jertfesc pentru casa Domnului și rog pe bunul Părinte Ceresc să le răsplătească jertfa cu sănătate și buna sporire a roadelor pământului.

Preot: *Teodor Draia.*

INFORMAȚIUNI.

Pedeapsă mai grea decât moartea. Curtea cu jurați din Chicago a condamnat pe trei răpitori de copii, la câte 99 de ani temniță grea.

Președintele a declarat, că aceasta pedeapsă, ca-

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

re e mai aspră și decât osândirea la moarte, a trebuit să fie aplicată pentru a se pune capăt deselor răpiri de copii.

Nr. 3283/1934.

Ordin Circular.

În ziua de 21 Mai a. c. se va face reinhumarea osemintelor Velevodului Constantin Brâncoveanu, în biserică sf. Gheorghe din București.

Având în vedere acest fapt, dispunem ca în toate bisericile din Eparhie să se officieze în numita zi slujbe pentru pomenirea V. V. C. Brâncoveanu, însoțite de cuvântări ocazionale asupra tăriei sale în dreapta credință și faptelor sale creștinești ce se ilustrează atât de bine prin multele ctitorii bisericesti de pe tot întinsul țării.

Arad, 3 Maiu 1934.

† GRIGORIE
Episcopul Aradului.

Parohii vacante.

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 3172/1934 se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei Bănești cu filiala Cristești, devenită vacantă prin strămutarea fostului paroh Alexandru Gligor. Termenul concursului este de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Birul legal.
2. Stolele legale.
3. Intregirea de salar dela Stat.

Casă parohială nu este. De locuință se va îngriji alesul preot.

Parohia este de cl. III. (treia).

Alesul va avea să catehizeze la școlile primare de Stat din Bănești și Cristești, fără altă remunerație și să achite regulat impozitele după beneficiul său din parohie.

Cererile de concurs însoțite de actele justificative, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Bănești-Cristești județul Arad, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. din Hălmașu; iar relictanții, cu stricta observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică din Bănești și Cristești, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

ss. *Alexandru Gligor*
preș. Cons. par.

ss. *Teodor Popoviciu*
notarul Cons. par.

În înțelegere cu: ss. *Ștefan Bogdan*

protopop.

1—3

Red. responsabil: **PROTOPOP SIMION STANA**